

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	1	3	9
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	2
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 2nd Semester

1046

SOCIOLOGY (In all Mediums)

Paper : Sociology Stratification

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— Attempt **five** questions in all. Question No. **I** is compulsory.
In addition attempt **four** questions selecting **one** question
from each Unit.

I. Attempt any **nine parts in 5-7 lines each :**

- (i) Natural Inequality
- (ii) Two functions of social stratification
- (iii) Gender as a form of social stratification
- (iv) Caste Endogamy
- (v) Power
- (vi) Occupational Mobility
- (vii) Inter generational mobility
- (viii) Ranking
- (ix) Open System

(x) Class conflict

(xi) Status

(xii) Two functions of Caste.

2×9=18

UNIT—I

II. Define Stratification and discuss its functions. 18

III. Define Differentiation. How is social differentiation related to social stratification ? 18

UNIT-II

IV. Discuss the Conflict Theory of Social Stratification as given by Karl Marx. 18

V. Explain Weber's theory of Social Stratification. 18

UNIT-III

VI. Define Caste system. Discuss its characteristics and functions. 18

VII. Write a note on Gender as a Social Construct. 18

UNIT-IV

VIII. Define Social Mobility. Discuss its types by giving examples.

18

IX. Discuss the different indicators of Social Mobility.

18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— कुल पाँच प्रश्न करें। प्रश्न न. I अनिवार्य है। बाकी चार यूनिटों में से एक-एक प्रश्न चुनकर चार प्रश्न करें।

I. किन्हीं नौ प्रश्नों के उत्तर 5-7 पंक्तियों में दें :-

- (i) प्राकृतिक असमानता
- (ii) सामाजिक स्तरीकरण के दो कार्य
- (iii) लिंग सामाजिक स्तरीकरण की किस्म के रूप में
- (iv) जाति में अंतःविवाह
- (v) शक्ति
- (vi) व्यवसायिक गतिशीलता
- (vii) अंतर-पीढ़ी गतिशीलता
- (viii) श्रेणीकरण
- (ix) खुली व्यवस्था

(x) वर्ग-संघर्ष

(xi) दर्जा

(xii) जाति के दो कार्य।

2×9=18

यूनिट-I

II. स्तरीकरण की परिभाषा दें। इसके कार्यों की व्याख्या करें। 18

III. विभेदीकरण की परिभाषा दें। समाजिक विभेदीकरण सामाजिक स्तरीकरण से कैसे संबंधित है ? 18

यूनिट-II

IV. कार्ल मार्क्स द्वारा प्रस्तुत समाजिक-स्तरीकरण के संघर्ष सिद्धांत पर चर्चा करो। 18

V. वैबर के समाजिक स्तरीकरण के सिद्धांत की व्याख्या करो। 18

यूनिट-III

VI. जाति को परिभाषित करो। इसकी विशेषताओं और कार्यों की विवेचना करें। 18

VII. समाजिक रचना के रूप में लिंग पर नोट लिखो। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

VIII. ਸਮਾਜਿਕ ਗਤਿਸ਼ੀਲਤਾ ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰੋਂ ਪਰ ਵਿਭਿੰਨ
ਤਦਾਹਰਣੋਂ ਸਹਿਤ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

IX. ਸਮਾਜਿਕ ਗਤਿਸ਼ੀਲਤਾ ਕੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸੂਚਕੋਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਕੁਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ I ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ
ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣ ਕੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

I. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਿਸੇ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 5-7 ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਚ ਦਿਓ :

- (i) ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਕ ਅਸਮਾਨਤਾ
- (ii) ਲਿੰਗ ਸਮਾਜਿਕ ਸਤਰੀਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ
- (iii) ਸਮਾਜਿਕ ਸਤਰੀਕਰਨ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਜ
- (iv) ਜਾਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ-ਵਿਆਹ
- (v) ਸ਼ਕਤੀ
- (vi) ਵਿਵਸਾਇਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ
- (vii) ਪੀੜੀਆ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ
- (viii) ਸ਼੍ਰੇਣੀਕਰਨ
- (ix) ਖੁਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

(x) ਵਰਗ ਸੰਘਰਸ਼

(xi) ਪਦਵੀ

(xii) ਜਾਤੀ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਜ।

2×9=18

ਯੂਨਿਟ-I

II. ਸਤਰੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

18

III. ਵਿਭੇਦੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਭੇਦੀਕਰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਸਤਰੀਕਰਨ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ?

18

ਯੂਨਿਟ-II

IV. ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਸਮਾਜਿਕ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਿਧਾਂਤ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

18

V. ਵੈਬਰ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਤਰੀਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

18

ਯੂਨਿਟ-III

VI. ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

18

VII. ਸਮਾਜਿਕ ਰਚਨਾ ਵਜੋਂ ਲਿੰਗ ਉਪਰ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

18

ਯੂਨਿਟ-IV

VIII. ਸਮਾਜਿਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਉਪਰ ਵਿਭਿੰਨ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਸਹਿਤ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

IX. ਸਮਾਜਿਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸੂਚਕਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18